

Motion till riksdagen 2020/21:1915

av Sara Heikkinen Breitholtz (S)

Kompetensutveckling genom hela arbetslivet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda hur studiemedel kan förlängas och regelverket ändras för att stimulera till ett bättre lärande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vi har stora matchningsproblem på svensk arbetsmarknad sedan länge och under covid-19-krisen har problemen ökat med såväl högre arbetslöshet som distansarbete och annan teknisk utveckling i snabb takt. Det medför att glappet mellan kompetensen som finns och den som behövs ökar.

En del av lösningen på dessa problem ligger i kompetensutveckling genom hela livet. Alltför länge har vi haft en syn på högre utbildning som något man skaffar sig under några år direkt efter avslutat gymnasium för att sedan gå ut på arbetsmarknaden. Det är bra att unga människor skaffar sig utbildning så fort som möjligt, men i dag är det tydligt att det inte räcker. Kunskap blir gammal snabbare i dag än tidigare, och det ställer krav på oss att vara beredda att alltid lära nytt. Lärandet måste vara livslångt.

Dessvärre är varken arbetslivet, utbildningssektorn eller finansieringen av högre studier anpassade efter att vi ska lära för livet. Det är många stora arbetsgivare som väljer att kompetensväxla istället för att kompetensutveckla. Därtill ska läggas att många mindre arbetsgivare inte anser att de har råd att vare sig satsa de pengar som en utbildning kräver eller möjlighet att undvara personalen under tiden som en utbildning skulle ta. Många individer vittnar dessutom om en önskan om att studera vidare, både under kortare och längre perioder men att de inte har förmågan att finansiera sina studier. Sverige har ett generöst system med studiemedel för den enskilda men det behöver bli mer flexibelt.

Tidigare utredningar av studiemedelssystemen har visat på problem med för låg genomströmning av studenter liksom att många unga väntar för länge med att studera och föreslagit åtgärder för att åtgärda detta. Vi måste dock inse att vi även har problem med att äldre personer inte vågar gå tillbaka till studier eftersom finansieringen är oklar, liksom med att många utbildar sig inom sektorer där arbetsmarknaden är svagare.

Flera åtgärder kan tänkas. Studiemedelssystemet skulle kunna utökas med fler veckor men också delas upp på olika studietakt så att man senare i livet kan studera på halvtid utan att man själv eller arbetsgivaren ska behöva stå för hela risken. En del studielån skulle också kunna efterskänkas om man valt att studera till ett bristyrke. Man kan även tänka sig en höjd åldersgräns för när det överhuvudtaget är tillåtet att ta studielån. Sådana idéer bör regeringen överväga.

Sara Heikkinen Breitholtz (S)